

چگونه بخش نتیجه‌گیری یک مقاله را به رشته تحریر درآوریم؟ How to Write the Conclusion Section of an Article?

محسن رضائیان^۱
M. Rezaeian

بخش نتیجه‌گیری یک مقاله، یکی از مهم‌ترین بخش‌های مقاله است که در انتهای بخش بحث جای می‌گیرد. حجم این بخش نباید از یک یا حداکثر دو پاراگراف تجاوز نماید. برخی از مجلات، از نویسندگان خود درخواست می‌نمایند که این بخش را با ارائه عنوان "نتیجه‌گیری" در انتهای بحث قرار دهند. در حالی که برخی از مجلات ممکن است نیازی به آوردن چنین عنوانی نداشته باشند.

صرف‌نظر از این که مجله نیاز به عنوان نتیجه‌گیری داشته باشد یا خیر، آنچه مهم است این است که در این یک یا دو پاراگراف انتهایی مقاله، نویسندگان باید بیانیه‌ای درباره اهمیت و کاربرد یافته‌های مطالعه خود منتشر نمایند. در این بیانیه، آن‌ها نباید قدمی فراتر از تعمیم یافته‌های خود بردارند. متأسفانه، شواهد موجود نشان می‌دهند که برخی از نویسندگان، در قسمت نتیجه‌گیری به ارائه مطالبی می‌پردازند که فراتر از یافته‌های مطالعه آن‌ها می‌باشد. همچنین، آن‌ها ممکن است ادعاهایی را مطرح نمایند که توسط یافته‌های مطالعه آن‌ها حمایت نمی‌گردد [۱].

گاهی اوقات نیز ممکن است که آن‌ها این بخش مهم مقاله خود را به محدودیت‌های مطالعه و یا پیشنهادهایی برای مطالعات بعدی اختصاص دهند. این درحالی است که محدودیت‌های مطالعه و یا پیشنهادهایی برای مطالعات بعدی باید در بخش بحث مطرح شوند و در قسمت نتیجه‌گیری، نویسندگان باید خیلی صادقانه ابراز نمایند که مطالعه آن‌ها چه مطلب نوینی را به دانش موجود اضافه کرده و این دانش جدید، در عمل چگونه باید مورد استفاده قرار گیرد [۲].

نظر به اهمیت بخش نتیجه‌گیری، مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از همان ابتدای شکل‌گیری از نویسندگان فرهیخته خود درخواست نموده است که حداکثر در دو پاراگراف و در انتهای بحث، بخش "نتیجه‌گیری" مقاله خود را با همین عنوان به

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۰۳۹۱-۵۲۳۴۰۰۳، دورنگار: ۰۳۹۱-۵۲۲۵۲۰۹، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

رشته تحریر درآورند. رعایت این نکته به خوانندگان محترم مقالات کمک می‌نماید تا درک صحیحی از یافته‌های مطالعه و چگونگی کاربرد آن داشته باشند.

References

- [1] Johnson C, Green B. Submitting manuscripts to biomedical journals: common errors and helpful solutions. *J Manipulative Physiol Ther* 2009; 32(1): 1-12.
- [2] Rezaeian M. Step by step article writing: A practical guide. Arak: Nevisandeh Publications. 2010. [Farsi]